

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

System określa: główne cele, założenia, obszary i beneficjentów oddziaływania, rolę i zadania nauczycieli, wychowawców, pedagoga oraz szkolnego doradcy zawodowego a także zakładane korzyści oraz ewaluację.

1. Cele i założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Podstawowymi celami programu jest:

- przygotowanie uczniów do umiejętnego planowania i kreowania własnej kariery zawodowej,
- rozbudzenie w uczniach świadomości własnych predyspozycji zawodowych oraz rozpoznawanie swojego potencjału edukacyjno- zawodowego,
- wykształcenie umiejętności samopoznania i autoanalizy, w tym określania swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań i wykorzystania ich przy planowaniu i podejmowaniu działalności zawodowej,
- rozwijanie umiejętności niezbędnych przy poszukiwaniu pracy,
- przygotowanie uczniów do korzystania z oferty rynku pracy oraz różnych źródeł informacji na temat możliwości dalszego kształcenia,

- zapobieganie przypadkowości podejmowanych przez młodzież decyzji dotyczących planowania kariery zawodowej,
- nauka elastycznego dopasowania swojej ścieżki edukacyjno- zawodowej do zmian na rynku pracy,
- aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru ścieżki zawodowej.

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego ma charakter nieprzypadkowych, planowanych działań. Za jego realizację odpowiedzialny jest Dyrektor szkoły, doradca zawodowy a także: nauczyciele uczący, nauczyciele wspomagający, wychowawcy, pedagog szkolny, pracownicy biblioteki szkolnej.

2. Obszary działania

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

2.1 W ramach pracy z uczniami zakłada:

- poznawanie siebie, zawodów, udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy,
- indywidualną pracę z uczniami mającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego,
- konfrontowanie samooceny uczniów z wymaganiami szkół i zawodów,
- pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych,
- pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- określenie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem,

- wskazywanie możliwości kształcenia i nabywania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego wyboru ścieżki zawodowej,
- poruszanie się na rynku pracy, w tym poszukiwanie pracy,
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie.

2.2 W ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- propagowanie idei i założeń programu doradztwa zawodowego,
- zachęcanie do skorzystania z profesjonalnej pomocy doradcy zawodowego zlokalizowanej w otoczeniu ucznia,
- gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
- prezentację działań podejmowanych przez szkołę w ramach realizacji Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego,
- możliwość indywidualnych konsultacji z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, decyzyjne.

2.3 W ramach pracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną) obejmuje:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznego Systemu Doradztwa zgodnie ze Statutem szkoły,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika,
- identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

3. Działalność szkolnego doradcy zawodowego w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego

3.1 Status doradcy zawodowego

Szkolny doradca zawodowy jest etatowym pracownikiem szkoły z wydzielonym pensum godzin na realizację zadań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114).

3.2 Cele działania szkolnego doradcy zawodowego

- przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej,
- przygotowanie ucznia do roli pracownika,
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach godzin wychowawczych,
- koordynowanie i wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia,

3.3 Zadania szkolnego doradcy zawodowego

- diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia,
- udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom,
- prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w świadomym planowaniu kariery i podjęciu roli zawodowej poprzez przygotowanie ich do aktywnego poszukiwania pracy, prezentowania się na rynku pracy oraz wyposażenie ich w wiedzę na temat reguł i trendów rządzących rynkiem pracy,

- kierowanie w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
- koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły,
- wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych,
- współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej,
- systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań przez szkolnego doradcę zawodowego
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa tj. np. centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, uczelnie wyższe, szkoły policealne i inne.

4. Formy działań realizowanych w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

- *Informacja edukacyjno – zawodowa* (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej - o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni - w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych; krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- *Poradnictwo indywidualne* (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności, testy preferencji i predyspozycji zawodowych).
- *Poradnictwo grupowe* - zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np.

poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych;

- *Rynek pracy* - wycieczki, obserwacje, praktyki, uczniowski wolontariat (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole/, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców /praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/, targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, uczelnie wyższe, biura doradztwa personalnego i inne).

- *Badania /diagnoza/ zapotrzebowania na działania doradcze* prowadzone w szkole.

Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze realizowane są na zasadzie dobrowolności uczestnictwa w ramach:

- lekcji wychowawczych,
- lekcji przedmiotowych, np. przedsiębiorczość,
- zastępstw na lekcjach przedmiotowych,
- zajęć pozalekcyjnych (warsztaty),
- dyżurów doradcy zawodowego,
- wycieczek.

5. Przewidywane efekty (korzyści) z realizacji Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego.

5.1 . Dla indywidualnych odbiorców:

- dostęp do informacji i doradztwa zawodowego dla uczniów oraz rodziców (profesjonalna pomoc zlokalizowana w otoczeniu zainteresowanych),

- świadome, adekwatne do własnych predyspozycji oraz aktualnych realiów planowanie przez uczniów ścieżki zawodowej,
- poznanie przez uczniów własnych predyspozycji zawodowych,
- poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów,
- zmniejszenie przypadkowości w wyborze drogi zawodowej,
- ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy,
- świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej,
- swobodne poruszanie się po rynku pracy.

5.2. Dla szkoły:

- realizacja zobowiązań wynikających z ustawy i dotyczących „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”,
- zwiększenie jakości pracy szkoły, wzrost jej prestiżu w otoczeniu społecznym.

6. Ewaluacja

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego podlega ewaluacji.

Co roku, podczas posiedzenia Rady Pedagogicznej, doradca zawodowy przedstawia Dyrekcji i nauczycielom sprawozdanie ze swojej działalności w danym roku szkolnym.

Pod koniec roku szkolnego nauczyciele - wychowawcy przeprowadzają rozmowy, wywiady z uczniami, a wnioski przekazują doradcy zawodowemu. Konkluzje i uwagi głównych beneficjentów - uczniów uwzględniane są w planie pracy na następny rok szkolny.

Raz na trzy lata przeprowadzona zostaje całościowa ewaluacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego przez zespół powołany przez Dyrekcję szkoły. Wówczas w wybranych klasach programowo najwyższych przeprowadzane są anonimowe ankiety,

a wnioski przedstawia się Radzie Pedagogicznej. W razie konieczności wewnętrzny system doradztwa zawodowego może ulec modyfikacji.